

Datum van
inontvangstneming

:

30/06/2017

Zaak C-260/17

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

16 mei 2017

Verwijzende rechter:

Symvoulia tis Epikrateias (hoogste bestuursrechter, Griekenland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

11 mei 2017

Verzoekende partij:

Anodiki Ypiresies Diacheirisis Perivallontos, Oikonomias, Dioikisis EPE (Anodiki Services EPE)

Verwerende partijen:

GNA „O Evaggelismos – Ofthalmiatreio Athinon – Polykliniki”

Geniko Nosokomeio Athinon „Georgios Gennimatas”

Geniko Oykologiko Nosokomeio Kifisias – (GONK) „Oi Agioi Anargyroi”

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Voeging van twee beroepen van de vennootschap Anodiki Services EPE strekkende tot nietigverklaring van:

1. a) het besluit van 16 november 2016 van de raad van bestuur van Geniko Nosokomeio Athinon (GNA) (algemeen ziekenhuis van Athene), „O Evaggelismos – Ofthalmiatreio Athinon – Polykliniki” (oogkliniek te Athene „Evaggelismos”), zoals gewijzigd bij gelijkkluidend besluit van 28 november 2016, waarbij is besloten tot het plaatsen van vacatures voor het aanwerven van personeel op basis van privaatrechtelijke individuele arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd (24 maanden) overeenkomstig artikel 63 van wet 4430/2016, om te

voorzien in de behoeften inzake de bevoorrading en de catering van de afdeling „O Evaggelismos” van voormeld ziekenhuis; b) het verzuim van het algemeen ziekenhuis van Athene „Georgios Gennimatas”, over te gaan tot een openbare aanbesteding voor de catering- en maaltijddistributiediensten, en c) de stilzwijgende verwerping van de bezwaarschriften van verzoekster tegen het onder a) bedoelde besluit en het onder b) bedoelde verzuim en ieder ander relevant handelen of niet-handelen van het bestuur;

2. a) het besluit van 17 november 2016 van de raad van bestuur van Geniko Oγκολογικό Νοσοκομείο Κιφισίας (GONK) (algemeen oncologisch ziekenhuis van Kifisia), „Oi Agioi Anargyroi”, waarbij is besloten, 35 privaatrechtelijke arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd te sluiten voor het schoonmaken van de interne lokalen en aanliggende ruimtes van het ziekenhuis, overeenkomstig artikel 63 van wet 4430/2016, voor een maximumduur van 24 maanden, en b) van de stilzwijgende verwerping van het bezwaarschrift van verzoekster tegen voormeld besluit en van ieder ander relevant handelen of niet-handelen van het bestuur.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Het verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend krachtens artikel 267 VWEU, heeft betrekking op de uitlegging van artikel 1 van richtlijn 89/665/EEG, artikel 10, onder g), van richtlijn 2014/24/EU en andere bepalingen van deze laatste richtlijn (artikelen 1, 18, 19, 32 en 57), gelezen in samenhang met de artikelen 49 VWEU en 56 VWEU, de artikelen 16 en 52 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de beginselen van gelijke behandeling, doorzichtigheid en evenredigheid in de sector openbare aanbestedingen.

Prejudiciële vragen

- 1) Moet artikel 10, onder g), van richtlijn 2014/24 aldus worden uitgelegd dat een overeenkomst als „arbeidsovereenkomst” kan worden aangemerkt wanneer sprake is van een overeenkomst voor arbeid in een ondergeschiktheidsverhouding, of moet de overeenkomst zodanige kenmerkende eigenschappen (bij voorbeeld op het gebied van het soort werk, specifieke bedingen, de kwalificatie van de sollicitanten en de selectieprocedure) vertonen dat de selectie van iedere werknemer het resultaat is van een individuele beoordeling en een subjectieve waardering van de betrokken persoon door de werkgever? Kunnen arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd die worden gesloten op basis van objectieve criteria, zoals de periode van werkloosheid van de sollicitant, ervaring en het aantal minderjarige kinderen, na formele verificatie van de benodigde documenten en volgens een vooraf vastgelegde procedure waarbij punten worden toegekend op basis van bovenstaande criteria, zoals de overeenkomsten bedoeld in artikel 63 van wet 4430/2016, worden

- beschouwd als „arbeidsovereenkomsten” in de zin van artikel 10, onder g), van richtlijn 2014/24?
- 2) Moeten richtlijn 2014/24 (artikelen 1, lid 4, 18, leden 1 en 2, 19, lid 1, 32 en 57, gelezen in samenhang met overweging 5 van de considerans), het VWEU (artikelen 49 en 56), het Handvest van de grondrechten (artikelen 16 en 52) en de beginselen van gelijke behandeling, transparantie en evenredigheid aldus worden uitgelegd dat de overheidsinstanties gebruik kunnen maken van andere middelen dan openbare aanbestedingen, arbeidsovereenkomsten daaronder begrepen, voor het verrichten van hun werkzaamheden van algemeen belang, en in voorkomend geval onder welke voorwaarden, wanneer die middelen niet een blijvende organisatie van de openbare dienst meebrengen, maar – zoals in het geval van artikel 63 van wet 4430/2016 – worden gebruikt voor bepaalde tijd om het hoofd te bieden aan uitzonderlijke omstandigheden en op gronden die verband houden met een doeltreffende mededinging en de rechtmatigheid van het handelen van de op de markt voor openbare aanbestedingen werkzame ondernemingen? Kunnen zodanige redenen en omstandigheden zoals de onmogelijkheid om de openbare aanbestedingen zonder hindernissen uit te voeren of het nastreven van een hogere winst dan (mogelijk zou zijn) met een openbare aanbesteding, worden aangemerkt als dwingende redenen van algemeen belang die rechtvaardigen dat een maatregel wordt getroffen die de ondernemersactiviteit in de sector van de openbare aanbestedingen qua omvang en que duur ernstig beperkt?
 - 3) Is tegen besluiten van een overheidsinstantie zoals de in het hoofdgeding bestreden besluiten, betreffende een overeenkomst die wordt geacht buiten het toepassingsgebied van richtlijn 2014/24 te vallen (bij voorbeeld omdat het een „arbeidsovereenkomst” betreft), de beroepsprocedure van richtlijn 89/665, zoals gedefinieerd in artikel 1 van die richtlijn, zoals gewijzigd, uitgesloten wanneer het beroep wordt ingesteld door een marktdeelnemer die er rechtmatig belang bij heeft dat een dergelijke overheidsopdracht aan hem wordt gegund en die verklaart dat aan richtlijn 2014/24 ten onrechte geen uitvoering is gegeven omdat zij werd geacht niet van toepassing te zijn?

Relevante bepalingen van Unierecht

VWEU, artikelen 49 en 56.

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikelen 16 en 52.

Richtlijn 89/665/EG van de Raad van 21 december 1989 houdende de coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en voor de uitvoering van werken (PB 1989, L 395, blz. 33), artikel 1.

Richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (PB 2004, L 134, blz. 114).

Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van richtlijn 2004/18/EG (PB 2014, L 94, blz. 65), artikelen 1, 10, 18, 19, 32, 51, 57 en 74 tot en met 77.

Relevante rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Arrest van 9 juni 2009, Commissie/Duitsland, C-480/06.

Arrest van 10 september 2009, Sea, C-573/07.

Arrest van 23 december 2009, CoNISMa, C-305/08.

Arrest van 15 juli 2010, Commissie/Duitsland, C-271/08.

Arrest van 18 november 2010, Commissie/Ierland, C-226/09.

Arrest van 14 november 2013, Belgacom, C-221/12.

Arrest van 8 mei 2014, Datenlotsen Informationssysteme GmbH, C-15/13.

Arrest van 8 december 2016, Undis Servizi, C-553/15.

Relevante bepalingen van nationaal recht

1. Wet 4430/2016, *Sociale en solidaire economie en ontwikkeling van de betrokken ondernemers, en overige bepalingen* (FEK A', 205).

De in het onderhavige geval relevante bepaling is artikel 63 van voormelde wet. Volgens de toelichting bij dat artikel heeft de erin vervatte bepaling tot doel, „het beschermen van het dwingend algemeen belang op het gebied van dienstverlening door derden in de overheidssector op het gebied van schoonmaak, beveiliging en catering”. Voorheen werden die diensten door particulieren verricht op basis van openbare aanbestedingen. Door slecht functioneren werd daarbij echter het openbaar belang geschaad, waarbij in de eerste plaats sprake was van een excessieve stijging van de kosten en in de tweede plaats van een „flexibele vorm van inzet van goedkope arbeidskrachten, met als gevolg een groter gebrek aan werkgelegenheid en sociale onzekerheid”. Tegelijkertijd is het wegens de op het land rustende internationale verplichtingen onmogelijk, vast personeel in te zetten op vaste posten overeenkomstig artikel 103, lid 2, van de grondwet (creëren van vaste posten). In omstandigheden van uitzonderlijke, voorbijgaande economische recessies strekken de voorschriften ertoe, „a) economische voordelen te

waarborgen door aanzienlijke verlaging van de lasten van de betrokken instanties, dank zij lagere winstmarges van de dienstverleners; b) de arbeidsvoorwaarden in bovengenoemde ondernemingen te verbeteren, waarbij de juiste tegenprestatie en de naleving van de voorschriften op het gebied van arbeidsrecht en sociale zekerheid worden gewaarborgd, en c) te voorzien in dwingende of onverwachte behoeften van de ontvangers van de diensten, wanneer daarin niet kan worden voorzien door een aanbesteding en de bezetting van vaste posten [...].”

Voormeld artikel 63 luidt als volgt: „De centrale en de gedecentraliseerde ministeriele departementen en, in het algemeen, alle ministeriele departementen en de onder de ministeries vallende publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen, bij besluit van het bevoegde alleensprekend of collegiaal orgaan van de betrokken bestuurlijke instantie voor de behoeften op het gebied van schoonmaak van hun gebouwen en aanliggende ruimtes alsook voor hun behoeften op het gebied van bevoorrading, catering en beveiliging privaatrechtelijke individuele arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd sluiten, wanneer hun personeelsbestand ontoereikend is en zich onvoorziene of dringende omstandigheden voordoen. Als zodanig kunnen onder meer worden beschouwd: a) de diensten kunnen rechtens of feitelijk niet ononderbroken worden verricht door derde natuurlijke personen of rechtspersonen, waarbij dat de ontvanger van de diensten niet te verwijten valt; het sluiten van arbeidsovereenkomsten in de zin van het onderhavige artikel is goedkoper dan gebruikmaking van andere middelen. Het intreden van een onvoorziene en dringende omstandigheid moet door bovenvermelde organen worden aangetoond. De aan de orde zijnde overeenkomsten worden gesloten overeenkomstig de bepalingen in het onderhavige artikel, in afwijking van iedere andere algemene of bijzondere wettelijke bepaling. De afwijkende bepalingen van het onderhavige artikel kunnen tot en met 31 december 2018 worden toegepast.” Volgens lid 2 van hetzelfde artikel kunnen bovenbedoelde overeenkomsten geen langere looptijd hebben dan 24 maanden en mogen zij niet worden omgezet in overeenkomsten voor onbepaalde tijd. Volgens lid 3 wordt een voorlopige lijst van sollicitanten opgesteld, waarop de sollicitanten punten krijgen toegekend voor de duur van hun werkloosheid en hun relevante werkervaring.

2. *Wet 4461/2017, Hervorming van de bestuurlijke organisatie van de geestelijke gezondheidsdiensten, expertisecentra voor zeldzame en complexe ziekten, wijziging van de pensioenregeling van wet 4387/2016 en overige bepalingen* (FEK A', 38), artikel 107, lid 1, houdende regeling van een aantal bijzondere aspecten van de toepassing van artikel 63 van wet 4430/2016 op rechtspersonen die aan toezicht van het ministerie van Gezondheid zijn onderworpen en tot vaststelling van nauwkeurige criteria voor het plaatsen op de ranglijst van de sollicitanten voor de betrokken arbeidsplaatsen (tijdvakken van werkloosheid, minderjarige kinderen, ervaring in gelijksoortige werkzaamheden in de openbare of particuliere sector).

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

Anodiki Services EPE is een particuliere onderneming die onder meer diensten op het gebied van catering en schoonmaak in openbare ziekenhuizen aanbiedt. Tot de ziekenhuizen waarmee zij overeenkomsten voor het verrichten van diensten heeft gesloten behoren onder meer GNA „O Evaggelismos” en GONK „Oi Agioi Anargyroi”. Bij de bestreden besluiten hebben bovengenoemde ziekenhuizen besloten, de procedure van artikel 63 van wet 4430/2016 in te leiden om privaatrechtelijke overeenkomsten te sluiten met personeel voor het verrichten van diensten op het gebied van catering (GNA „O Evaggelismos”) en schoonmaak (GONK „Oi Agioi Anargyroi”). Van oordeel dat daarmee haar vitale belangen werden geschaad doordat zij de betrokken diensten niet meer zou kunnen verrichten in het kader van een openbare aanbesteding, heeft verzoekster beroep ingesteld bij de bestuursrechter in tweede aanleg te Athene. De twee beroepen tot nietigverklaring zijn voorgelegd aan de raad van state, aangezien de vraag van algemeen belang aan de orde is of voormeld artikel strookt met het recht van de Europese Unie. Het eerste beroep is gericht tegen GNA „O Evaggelismos” en GNA „G. Gennimatas”, het tweede tegen GONK „Oi Agioi Anargyroi”. Ter terechtzitting heeft verzoekster in het eerste beroep afstand van instantie gedaan tegenover GNA „G. Gennimatas”, zodat de verwijzende rechter met betrekking tot die partij verklaart dat op het beroep niet hoeft te worden beslist.

In de procedure is geïntervenieerd door ondernemingen die soortgelijke diensten verrichten en die partij zijn in andere aanhangige procedures, waarin dezelfde rechtsvraag van algemeen belang als in de onderhavige zaak aan de orde is. Met betrekking tot het tweede beroep intervenueert ook GNA „G. Gennimatas”.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

Verzoekster merkt op dat wanneer een overheidsorgaan besluiten om niet over te gaan tot een aanbestedingsprocedure op grond van de richtlijn openbare aanbestedingen, dat besluit een eerste handeling voor rechterlijk toezicht op basis van het stelsel van rechterlijke bescherming van richtlijn 89/665 vormt. Ten gronde betoogt verzoekster dat de bepalingen van artikel 63 van wet 4430/2016 niet alleen in strijd zijn met de artikelen 18, lid 1, en 19, lid 1, van richtlijn 2014/24, gelezen in samenhang met de overwegingen 1 en 5 van dezelfde richtlijn, maar ook met de bepalingen van het VWEU betreffende de vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten en de beginselen van gelijke behandeling, non-discriminatie, doorzichtigheid en evenredigheid in de sector openbare aanbestedingen, aangezien zij leiden tot een onaanvaardbare niet-toepassing richtlijn 2014/24 op grond dat „arbeidsovereenkomsten” buiten het toepassingsgebied van die richtlijn vallen. Dat is niet in overeenstemming met het recht van de Unie, daar de volledige openbare sector van dienstverrichting op het gebied van schoonmaak, veiligheid en catering van de procedure van openbare aanbesteding wordt uitgesloten. Volgens verzoekster gebiedt het beginsel van restrictieve uitlegging van uitzonderingen, dat als rechtmatig uitgesloten

arbeidsovereenkomsten enkel worden beschouwd arbeidsovereenkomsten op het gebied van diensten in de sectoren buitenlandse zaken, justitie of verplichte sociale verzekering. Hoe dan ook kan de aan de orde zijnde uitsluiting niet verenigbaar worden geacht met richtlijn 2014/24, aangezien de door de wetgever aangevoerde gronden en de doelstellingen van algemeen belang van deze laatste haar niet rechtvaardigen. Overeenkomstige doelstellingen worden immers reeds gewaarborgd met de procedure van richtlijn 2014/24 en vormen geen grond voor uitsluiting van het toepassingsgebied van deze laatste. Bovendien worden de in artikel 63 van wet 4430/2016 bedoelde diensten sinds lange tijd verricht op basis van openbare aanbestedingen. Daarmee is een feitelijke situatie ontstaan waarin de uitoefening van de respectieve fundamentele vrijheden overeenkomstig het recht van de Unie moet worden beschermd tegen onrechtmatige inbreuken, mede overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 16 en 52, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Verweerders merken op dat de aan de orde zijnde overeenkomsten „arbeidsovereenkomsten” zijn die van richtlijn 2014/24 zijn uitgesloten op grond van artikel 10, onder g). Voorts betogen zij dat artikel 63 van wet 4430/2016 niet in strijd is met het Unierecht, aangezien: a) geen sprake is van verplichte toepassing van de richtlijn en van de regels inzake openbare aanbestedingen, daar er volgens overweging 5 van richtlijn 2014/24 geen verplichting bestaat de dienstverlening uit te besteden, en b) het bepaalde in artikel 63 van wet 4430/2016 als basisvereiste stelt dat zich dringende en onvoorziene omstandigheden voordoen en niet bedoeld is, steeds terugkerende situaties op te lossen. Een vereiste van zeer dringende of onvoorziene omstandigheden kan echter niet op dezelfde wijze worden opgevat als in geval van gunning via de onderhandelingsprocedure, aangezien in het onderhavige geval geen sprake is van een afwijking van de algemene beginselen van openbaarheid en doorzichtigheid. De aanwerving vindt juist plaats op basis van objectieve criteria, met een rechtmatigheidstoetsing door een onafhankelijke instantie, terwijl economisch voordeel steeds moet worden geverifieerd als voorwaarde voor de toepassing van genoemde bepaling.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

1. De eerste vraag die moet worden beantwoord om te bepalen of artikel 63 van wet 4430/2016 verenigbaar is met het recht van de Unie, is of op basis van die bepaling gesloten arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd in de sectoren schoonmaak, catering/bevoorrading en beveiliging „arbeidsovereenkomsten” in de zin van artikel 10, onder g), van richtlijn 2014/24 zijn zodat zij buiten het toepassingsgebied van deze laatste vallen. Gelet op de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie is van fundamenteel belang de vraag of voor de kwalificatie van een overeenkomst als „arbeidsovereenkomst” naast de factor ondergeschiktheid van de werknemer aan de werkgever moet worden nagegaan of de volledige inhoud van de contractuele betrekking een bijzondere vertrouwensband tussen de werkgever en de werknemer vereist, gelet op in het

bijzonder de persoon van laatstgenoemde. Bij gebreke van dat vereiste is het in voorkomend geval niet noodzakelijk dat de werkgever rekening houdt met subjectieve factoren en beoordelingen en is het mogelijk dat er geen rechtvaardiging is voor de uitsluiting van het toepassingsgebied van de richtlijn. De aan de orde zijnde arbeidsovereenkomsten zijn echter gesloten op basis van een vooraf vastgelegde procedure voor de rangschikking van de kandidaten, waarvoor criteria worden toegepast als de duur van de werkloosheid, opgedane ervaring en aantal minderjarige kinderen, zonder dat er persoonlijk contact tussen de werkgever en de sollicitant is gedurende de selectiefase. Betwijfeld moet dus worden of dergelijke overeenkomsten „arbeidsovereenkomsten” zijn voor de toepassing van voormelde bepaling van richtlijn 2014/24.

Op bovenstaande gronden stelt de verwijzende rechterlijke instantie de eerste prejudiciële vraag.

2. De tweede vraag luidt of de overheidsinstanties volgens het recht van de Unie gebruik kunnen maken van andere middelen dan openbare aanbestedingen, arbeidsovereenkomsten daaronder begrepen, en in voorkomend geval onder welke voorwaarden. De verwijzende rechterlijke instantie merkt op dat gezien het voorwerp en de geraamde kosten van de aan de orde zijnde arbeidsovereenkomsten openbare aanbestedingen met hetzelfde voorwerp onder het toepassingsgebied van richtlijn 2014/24 zouden vallen. Op basis van die vaststelling komt de verwijzende rechterlijke instantie tot het oordeel dat er grensoverschrijdende belangen kunnen zijn bij gunning met een openbare aanbesteding.

Volgens de rechtspraak van het Hof zijn de bepalingen van het VWEU (inzonderheid de artikelen 49 en 56), de richtlijnen betreffende overheidsopdrachten en de relevante beginselen van Unierecht niet van toepassing wanneer de overheidsinstanties besluiten, hun taken van algemeen belang te verrichten met eigen middelen. Evenzo zijn de lidstaten volgens richtlijn 2014/24 (overweging 5) niet verplicht, de dienstverlening waarvoor zij zelf zorg wensen te dragen of die zij willen organiseren met andere middelen dan overheidsopdrachten in de zin van deze richtlijn, uit te besteden. In het onderhavige geval heeft het besluit van de wetgever, te kiezen voor de verrichting van diensten met arbeidsovereenkomsten, echter betrekking op activiteiten van beperkte duur, en dient het om het hoofd te beiden aan uitzonderlijke, „onvoorziene” en „dringende” omstandigheden, en niet om permanente keuzes toe te passen met betrekking tot de organisatorische structuur van de organen die werknemers aanwerven en met eigen middelen te voldoen aan permanente vereisten. Voorts houden de redenen die aan dat besluit van de wetgever ten grondslag liggen, verband met het feit dat de markt voor openbare aanbestedingen in ernstige mate slechts functioneert, waarbij inzonderheid een rol spelen overwegingen die verband houden met de goede werking van de mededinging op de markt en het gedrag van de ondernemingen die er werkzaam zijn. Dat verband met bovengenoemde beoordelingen werpt evenwel de vraag op of een wetgevingsbesluit zoals thans aan de orde zonder meer kan rechtvaardigen dat de relevante bepalingen van het

VWEU en van richtlijn 2014/24 geen toepassing vinden. Inzonderheid de tijdelijke aard van de betrokken wetgeving kan uiteindelijk schadelijk zijn voor individuele ondernemingen. Bovendien heeft de wetgever van de Unie bij de vaststelling van de richtlijnen betreffende openbare aanbestedingen reeds voldoende rekening gehouden met de overwegingen van algemeen belang die tot de vaststelling van artikel 63 van wet 4430/2016 hebben geleid (bescherming van de economische belangen van de aanbestedende diensten door ruime beoordelingsvrijheid bij het kiezen van de offerte die economisch het voordeligst is en het best aan de behoeften beantwoordt, het hoofd bieden aan dringende en onvoorziene behoeften door middel van onderhandelingsprocedures, optreden in geval van misbruik door marktdeelnemers door het treffen van maatregelen om te waarborgen dat zij voldoen aan hun verplichtingen op het gebied van het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht en te voorzien in de mogelijkheid dat die beschermende maatregelen ook gelden voor de in de artikelen 74 en 77 van de richtlijn bedoelde overeenkomsten). Bijgevolg is het twijfelachtig of de redenen van algemeen belang of de uitzonderlijke omstandigheden die tot de vaststelling van de litigieuze wettelijke regeling hebben geleid, dwingende redenen van algemeen belang vormen die een rechtvaardiging vormen voor een ernstige beperking van de uitoefening van fundamentele vrijheden zoals de vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten in de sectoren openbare aanbestedingen.

Om bovenstaande redenen wordt de tweede prejudiciële vraag gesteld.

3. Volgens de rechtspraak van het Hof vormt iedere handeling van een aanbestedende dienst in verband met openbare aanbestedingen voor het verrichten van diensten die onder het materiële toepassingsgebied van de richtlijn inzake openbare aanbestedingen valt en rechtsgevolgen kan sorteren, een aanvechtbare handeling, ongeacht of zij is verricht in het kader van de formele procedure voor het sluiten van overeenkomsten. Daarmee rijst de vraag of de bestreden besluiten, waarbij is besloten de procedures in te leiden voor het sluiten van overeenkomsten die worden geacht te zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van richtlijn 2014/24 omdat zij „arbeidsovereenkomsten” zijn, krachtens richtlijn 89/665 aan rechterlijk toezicht zijn onderworpen. De beantwoording van die vraag is bepalend voor de aard en de omvang van de rechterlijke bescherming (waaronder de bewarende maatregelen) en voor de bepaling van de bevoegde rechter voor de verdere behandeling van de zaak. Indien bovendien komt vast te staan dat de te gunnen opdrachten niet onder het toepassingsgebied van richtlijn 2014/24 vallen en dat bijgevolg de verzoeken om rechterlijke bescherming van marktdeelnemers betreffende de bestreden besluiten niet worden onderzocht in het kader van de procedures van richtlijn 89/665 omdat zij betrekking hebben op de sluiting van overeenkomsten die worden geacht niet onder richtlijn 2014/24 te vallen, kan dat ertoe leiden dat richtlijn 89/665 buiten toepassing blijft en dat de door deze laatste geboden specifieke bescherming uitblijft, nog voordat de rechter die ter zake van geschillen over die wetgeving bevoegd is heeft beslist of een vraag betreffende schending van het recht van de Unie aan de orde is.

Om bovenstaande redenen wordt de derde prejudiciële vraag gesteld.

4. Aangezien de onderhavige zaak betrekking heeft op een belangrijke vraag in verband met de toepassing van het recht van de Unie inzake openbare aanbestedingen, zijn er volgens de verwijzende rechterlijke instantie redenen dat het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing wordt behandeld volgens de versnelde procedure van artikel 105 van het Reglement voor de procesvoering, aangezien: a) het verloop en de voltooiing van de lopende procedures voor het sluiten van overeenkomsten krachtens artikel 63 van wet 4430/2016 het rechtstreekse en slechts moeilijk ongedaan te maken gevolg kunnen hebben dat een aanzienlijk deel van de binnenlandse markt voor openbare aanbestedingen van de toepassing van het recht van de Unie wordt uitgesloten; b) de eventuele niet-toepassing in het onderhavige geval van richtlijn 89/665 ernstig afbreuk kan doen aan het nuttig effect van die richtlijn; en c) de voortzetting en de beslechting van bij de Griekse bestuursrechters aanhangige zaken slechts mogelijk is indien in de onderhavige zaak zo snel mogelijk een beslissing wordt gegeven.